

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoPr/1/2025
Identifikačné číslo spisu:	8521200303
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8521200303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J.. H. Y., narodeného XX. Y. XXXX, R., D.Á. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, Nitra, Farská 40, proti žalovanej Základnej škole s materskou školou Lomnička 29, so sídlom Lomnička 29, IČO: 35 543 565, zastúpenej advokátom Mgr. Karolom Ševcom, Prešov, Hlavná 29, o neplatnosť výpovede, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9Cpr/4/2023, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 1. októbra 2024 sp. zn. 7CoPr/1/2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 1. októbra 2024 sp. zn. 7CoPr/1/2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9Cpr/4/2023-355 z 19. februára 2024 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti výpovede; žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 1. októbra 2024 sp. zn. 7CoPr/1/2024 odmietol odvolanie, v záhlaví uznesenia označené ako odvolanie JUDr. Adriany Krajníkovej; žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že bývala advokátka JUDr. Adriana Krajníková bola s účinnosťou od 7. decembra 2022 vyčiarknutá zo zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou (ďalej len „SAK“), keď už predtým mala s účinnosťou od 16. februára 2021 pozastavený výkon advokácie. Uvedené vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2024 sp. zn. 6Svk/41/2022.

2.1. K námietkam JUDr. Adriany Krajníkovej o nedoručení resp. nulite rozhodnutí SAK o pozastavení výkonu advokácie a o jej vyčiarknutí zo zoznamu advokátov odvolací súd uviedol, že posudzovanie zákonnosti týchto rozhodnutí nie je v právomoci súdu konajúceho o podanom odvolaní. Plnomocenstvo a aj splnenie procesných podmienok v podobe povinného právneho zastúpenia v konaní pred kasačným súdom bolo predmetom prieskumu v konaniach vedených na Najvyššom správnom súde Slovenskej

republiky pod sp. zn. 6Svk/41/2022 a sp. zn. 5Stk/8/2023. V oboch prípadoch kasačný súd sťažnosť sťažovateľov spisovaných JUDr. Krajníkovou ako právnou zástupkyňou sťažovateľov odmietol.

2.2. Odvolací súd poukázal na uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 9Cpr/4/2023-333 z 22. novembra 2023, ktorým zastupovanie žalobcu JUDr. Adrianou Krajníkovou v tomto konaní nepripustil. Uvedené uznesenie bolo doručené žalobcovi dňa 28. novembra 2023, JUDr. Adriane Krajníkovej dňa 18. decembra 2023 a v ten istý deň nadobudlo právoplatnosť. Z uvedeného vyplýva, že žalobca o neprípustnosti jeho zastupovania JUDr. Krajníkovou mal vedomosť a napriek tomu odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie nepodal. Odvolanie podala JUDr. Krajníková, ktorá nebola oprávnenou osobou na podanie odvolania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd odvolanie podľa § 386 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý považoval odvolanie podané JUDr. Krajníkovou, za odvolanie podané jej osobou, teda osobou neoprávnenou. Z obsahu podaného odvolania je zrejmé, že ide o odvolanie žalobcu, nie JUDr. Krajníkovej, ktoré bolo sprostredkované ním zvolenou zástupkyňou. Plnomocenstvo udelené JUDr. Krajníkovej na zastupovanie v konaní iniciovanom žalobou o určenie neplatnosti výpovede sťažovateľa je platné, a teda JUDr. Krajníková bola oprávnená vykonávať úkony v mene žalobcu. Nejednalo sa teda o odvolanie JUDr. Krajníkovej ako neoprávnenej osoby, ale o odvolanie žalobcu, ktorého podanie na príslušný súd podala v zmysle udeleného mandátu JUDr. Krajníková.

3.1. Podľa dovolateľa sa účinky uznesenia Okresného súdu Prešov č. k. 9Cpr/4/2023-333 z 22. novembra 2023, ktorým nepripustil zastupovanie žalobcu JUDr. Krajníkovou v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9Cpr/4/2023, nevzťahujú aj na konanie o odvolaní, ktoré je vedené iným súdom (Krajským súdom v Prešove) a pod inou spisovou značkou. Odvolací súd sa nijakým spôsobom nezaoberal, či skutočnosti, ktoré odôvodňovali nepripustenie zastúpenia JUDr. Krajníkovej v konaní na súde prvej inštancie, sú aktuálne a relevantné aj v čase odmietnutia podaného odvolania. Len stroho poukázal na znenie uznesenia súdu prvej inštancie o nepripustení zastúpenia JUDr. Krajníkovou. Odvolací súd žalobcovi nedal odpoveď na to, či v čase podania odvolania JUDr. Krajníková bola, či nebola spôsobilá na riadne zastupovanie, alebo či vystupuje vo viacerých konaniach.

3.2. Dovolateľ zdôraznil, že bol počas celého konania ubezpečovaný JUDr. Krajníkovou, že je spôsobilá na jeho zastupovanie. V tomto prípade ide o otázku právnú, ktorú on ako laik nevedel náležite vyhodnotiť, a preto dôveroval svojej advokátke tak, ako to predpokladá zákon o advokácii. Pokiaľ bol uvedený do omylu JUDr. Krajníkovou v otázke jej spôsobilosti ho právne zastupovať v odvolacom konaní, je v rozpore s ústavným právom na prístup k súdu, aby táto skutočnosť bola jemu na ťarchu. Pokiaľ mal odvolací súd za to, že JUDr. Krajníková nie je oprávnená zastupovať ho v odvolacom konaní, išlo podľa dovolateľa o odstrániteľnú vadu podania, na zhojenie ktorej ho mal odvolací súd vyzvať. Odvolací súd mu nedal možnosť odstrániť vadu spočívajúcu v nenaplnení procesných podmienok pre podanie odvolania, a tým došlo k odmietnutiu spravodlivosti a k neposkytnutiu právnej ochrany subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany. Týmto subjektom je žalobca, a nie JUDr. Krajníková, ako to chybne uviedol odvolací súd. Nevyzvaním žalobcu na odstránenie vád došlo zároveň i k porušeniu poučovacej povinnosti súdu, nakoľko žalobca nebol poučený o možnosti odmietnuť odvolanie z dôvodu jeho podania JUDr. Krajníkovou. Iba ak by bol náležite poučený, vedel by zvážiť ďalšie kroky vo vzťahu k jeho zastúpeniu v odvolacom konaní.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhla dovolanie odmietnuť. Uviedla, že z obsahu podaného odvolania vyplýva, že JUDr. Krajníková nekonala ako všeobecný zástupca žalobcu, ale ako advokátka. Vyčiarknutá bola pritom zo zoznamu advokátov dňa 7. decembra 2022. Nesúhlasila s názorom žalobcu, že účinky uznesenia súdu prvej inštancie č. k. 9Cpr/4/2023-333 z 22. novembra 2023 sa nevzťahujú aj na konanie o odvolaní. Konanie na prvom a druhom stupni tvorí jeden celok. Odvolanie podala JUDr. Krajníková voči rozhodnutiu vo veci samej, teda k sp. zn. 9Cpr/4/2023 a v tejto veci súd

neprípustil, aby zastupovala žalobcu. Žalobca podľa žalovanej zavádzal, ak tvrdil, že odvolací súd neskúmal, či v čase podania odvolania sú splnené podmienky neprípustnosti jeho zastúpenia JUDr. Krajníkovou. Z bodu 24. odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd z úradnej činnosti zistil, že JUDr. Krajníková je vo viacerých konaniach zástupkyňou účastníkov konania. Žalobca vedel, že JUDr. Krajníková má pozastavený výkon advokácie a vedel aj o neprípustnosti jeho zastupovania JUDr. Krajníkovou ako všeobecným zástupcom. Odvolanie proti rozsudku v zákonom stanovenej lehote nepodal žalobca, ale ho podala JUDr. Krajníková, ktorá nebola oprávnenou osobou na podanie odvolania.

4.1. Podľa názoru žalovanej žalobca ani nepreukázal účelové tvrdenie o údajnom omyle, do ktorého mal byť uvedený JUDr. Krajníkovou v otázke jej spôsobilosti ho právne zastupovať. Ak ho JUDr. Krajníková uviedla do omylu v otázke jej spôsobilosti ho právne zastupovať v odvolacom konaní, nech si žalobca uplatňuje svoje nároky priamo voči JUDr. Krajníkovej. Žiadnou mierou sa na uvedenom údajnom omyle nepodieľala žalovaná, práve naopak, na uvedené neustále poukazovala. Napokon žalovaná poukázala na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, t. j. „práva patria bdelým“ s tým, že v slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu svoje práva strácať.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

6.1. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, keď miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením práva na súdnu ochranu. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán v konaní, relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú teda nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a súčasne zásah súdu do práva strany na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda to, ako súd viedol spor (porovnaj napr. R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

11. Ťažiskom argumentácie dovolateľa je tvrdenie, že odvolacie konanie bolo postihnuté procesnou vadou v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom procesná vada bola podľa jeho názoru spôsobená tým, že odvolací súd odmietol jeho riadne podané odvolanie.

12. Dovolací súd zdôrazňuje, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto následne skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej dovolateľom.

13. Najvyšší súd v prvom rade dáva do pozornosti, že už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj keď sa uvedené judikáty vzťahovali k predchádzajúcej procesnej úprave (Občianskemu súdnemu poriadku účinnému do 30. júna 2016), je potrebné ich stále považovať za aplikovateľné. Ak odvolací súd rezignuje na svoju základnú úlohu meritorne sa zaoberať vecou v súlade s podaným odvolaním a odmietne odvolanie napriek tomu, že neboli splnené predpoklady pre takýto postup, odníma tým odvolateľovi možnosť konať pred súdom a znemožňuje mu uskutočňovať svoje procesné práva, čo predstavuje porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd nesúhlasí s argumentom dovolateľa, že uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 9Cpr/4/2023-333 z 22. novembra 2023, ktorým nepripustil jeho zastupovanie JUDr. Krajníkovou, sa nevzťahovalo na odvolacie konanie. Treba zdôrazniť, že odvolacie konanie nie je úplne samostatné, nezávislé konanie, ale nadväzuje na konanie pred súdom prvej inštancie. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvoria jeden celok (napr. sp. zn. 8Cdo/190/2017, 3Cdo/162/2018, II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 489/2011). Odvolací súd sa zaoberá rozhodnutím súdu prvej inštancie a cieľom odvolacieho konania je preskúmať, či bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vydané v súlade so zákonom a či je správne. To, že odvolací súd prideluje spisu vlastnú spisovú značku, nie je relevantné, napokon rozhodnutie odvolacieho súdu sa zakladá do pôvodného spisu súdu prvej inštancie. Ak teda súd prvej inštancie spomínaným uznesením nepripustil zastupovanie žalobcu JUDr. Krajníkovou „v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9Cpr/4/2023“, uvedené je potrebné považovať za vylúčenie zastupovania pre celé konanie, vrátane odvolacieho konania.

15. Na druhej strane však bolo potrebné prisvedčiť dovolateľovi v tom, že z obsahu odvolania bolo zrejmé, že nejde o odvolanie JUDr. Krajníkovej, ale o odvolanie žalobcu. V odvolaní bolo jasne uvedené, že „proti rozsudku Okresného súdu Prešov [...] podáva žalobca odvolanie“, že „žalobca odôvodňuje odvolanie“ a na konci odvolania na mieste pre podpis bolo uvedené meno a priezvisko žalobcu, hoci s dovetkom „v z. JUDr. Adriana Krajníková“. Ani uznesenie, ktorým súd prvej inštancie nepripustil zastupovanie žalobcu JUDr. Krajníkovou, nemení nič na povinnosti súdov posudzovať podania strán alebo iných osôb podľa ich obsahu v zmysle § 124 ods. 1 CSP.

16. Ak teda bolo súdu doručené podanie, ktoré podľa obsahu mohlo byť odvolaním žalobcu, avšak

podpísané osobou, ktorá nemohla žalobcu v tomto konaní zastupovať, mal súd postupovať podľa § 337 ods. 1 CSP, a teda vyzvať žalobcu na odstránenie vady podania spočívajúcej v nedostatku uznania tohto procesného úkonu ako vlastného prejavu vôle žalobcu obsahujúceho jeho odvolanie, čo bolo možné najjednoduchšie zhojiť podpísaním predloženého odvolania žalobcom. Ak odvolací súd bez toho, aby mal žalobca možnosť odstrániť uvedený odstrániteľný nedostatok odvolania, odvolanie odmietol, išlo o taký nesprávny procesný postup, ktorým došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Odvolací súd nesprávne použil analógiu s rozhodnutiami Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Svk/41/2022 a sp. zn. 5Stk/8/2023, v ktorých boli odmietnuté kasačné sťažnosti sťažovateľov, spísané JUDr. Krajníkovou ako právnu zástupkyňou. Tam išlo o povinné zastúpenie advokátom v konaní pred kasačným súdom, pričom JUDr. Krajníková v tom čase nebola advokátkou. Nedostatok zastúpenia advokátom nebolo možné zhojiť, keďže už samotná kasačná sťažnosť musí byť spísaná advokátom. Kasačný súd teda v uvedených konaniach odmietol kasačné sťažnosti nie preto, že by ich považoval za podané neoprávnenou osobou, ale pre nedostatok povinného zastúpenia sťažovateľov advokátom. V civilnom sporovom konaní však odvolanie nemusí byť spísané advokátom, preto žalobca môže odvolanie spísať a podať sám.

17. Nadväzujúc na uvedené bolo teda povinnosťou súdov, vzhľadom na obsah podania zisťovať, či podanie, hoci nesprávne podpísané JUDr. Krajníkovou, je vyjadrením procesného úkonu žalobcu. Postup odvolacieho súdu, ktorý bez preskúmania týchto skutočností odvolanie odmietol, je o to viac zarážajúci, že ten istý odvolací súd v tom istom spore v uznesení z 10. januára 2023 sp. zn. 3CoPr/4/2022 považoval skutočnosť, že žaloba bola podaná prostredníctvom JUDr. Krajníkovej, za odstrániteľnú vadu podania, spočívajúcu v nedostatku podpisu žalobcu na žalobe. V bode 20. odôvodnenia uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „podstatné je, že žaloba bola na súd podaná žalobcom (nie advokátkou) prostredníctvom JUDr. Adriány Krajníkovej. Keďže žaloba žalobcu trpí vadou a ide o odstrániteľnú vadu (nedostatok podpisu žalobcu na žalobe), úlohou súdu prvej inštancie bude po vrátení veci vyzvať žalobcu na odstránenie uvedeného nedostatku“. V odôvodnení dovolaním napadnutého uznesenia odvolací súd neuviedol žiadne dôvody pre iné právne posúdenie obdobnej situácie, keď išlo o podanie, ktoré podľa obsahu bolo odvolaním žalobcu.

18. Vzhľadom na uvedené relevantné dôvody dospel dovolací súd k záveru, že konanie na odvolacom súde bolo zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie bolo nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu preto v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19.1. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu, aby buď sám, alebo prostredníctvom súdu prvej inštancie, postupom podľa § 373 ods. 1 CSP odstraňoval vadu podaného odvolania žalobcu jeho podpísaním žalobcom a aby následne o podanom odvolaní opätovne rozhodol.

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.